

Etiyopya ve Seramik Sektörü Bilgi Notu

GENEL BİLGİLER

Resmi Dil : Amharikçe, Oromo, Tigrinya, Somaliae, İngilizce

Başkenti : Addis Ababa

Yüzölçümü : 1.127.127 km²

Nüfus : 88,4 Milyon(2013 tahmini)

Önemli Şehirler : Addis Ababa, Afar, Dire Dawa, Nazret, Gondar

GSYİH (2012) : 39,6 Milyar \$

Kişi Başına GSYİH (2012) : 1.197 Dolar(2012)

Büyüme Oranı : %8(2012)

Enflasyon (%) : %8,8

Döviz Kuru 1 ABD \$=Birr : 20,10

DIŞ TİCARET BİLGİLERİ

İhracat (Milyon \$) : 3.108

İthalat (Milyon \$) : 9.513

Dış Ticaret Hacmi (Milyon \$) : 12.621

Dış Ticaret Dengesi (Milyon \$) : 6.405

Başlıca İthal Maddeleri : Petrol yağları, buğday, palm yağı, otomobil, gübre, iş makineleri

Başlıca İhraç Maddeleri : Kahve, susam, sebzeler, kesme çiçek altın, kuru bakliyat, canlı hayvan, koyun ve keçi eti ve hayvan derileri

İthalatında Önemli Ülkeler : Çin, Arabistan, Hindistan, ABD, BAE

İhracatında Önemli Ülkeler : Somali, Hollanda, Almanya, Çin, Suudi Arabistan, Sudan

Türkiye'den Toplam İthalatı (2012) : 394,8 Bin \$

Türkiye'ye Toplam İhracatı (2012) : 47,0 Bin \$

Türkiye'nin Önemli İthal Maddeleri : Susam, yağlı tohumlar, pamuk iplikleri, mısır, pamuklu mensucat, bakliyat, örme mensucat ve hayvan barsakları

Türkiye'nin Önemli İhrac Maddeleri : Demir çelik ürünleri, hortum, boru ve bağlantı elemanları, bakır teller, toprak ve maden işleme makineleri ile iplik işleme makineleri

GENEL EKONOMİK DURUM

Son kalkınma planına göre Etiyopya ekonomisinin yıllık ortalama minimum %11 ve maksimum %14,9 oranında gelişme göstermesi hedeflenmiş olup, tarım sektörünün ekonominin lokomotif sektörü olmaya devam edeceği ve 2015 yılına kadar tarım sektörünün yıllık ortalama minimum %8 ve maksimum %14,5 oranında gelişme göstermesi hedeflenmektedir. Plan hedeflerine ulaşmak için tarım sektöründe yeni arazilerin tarıma açılması, girdi kullanımının artırılması, alt yapının iyileştirilmesi ve elde edilen üretimin daha iyi koşullarda pazarlanmasının teşvik edileceği belirtilmektedir. Özellikle ülke ekonomisine büyük katkı sağlayan hububat, kahve ve çay gibi ürünlerin üretimlerinin artırılması da hedeflenmektedir.

ETİYOPYA DIŞ TİCARETİ

2008-2012 Döneminde Etiyopya'nın Dış Ticareti (Milyon \$)

	2008	2009	2010	2011	2012
İhracat	1.555	1.618	2.329	2.614	3.108
İthalat	7.206	7.972	8.602	8.896	9.513
Hacim	8.761	9.590	10.931	11.510	12.621
Denge	-5.651	6.354	6.273	6.282	6.405

Kaynak: The Economist Intelligence Unit

İhrac Ettiği Başlıca Ürünler (Bin \$)

		2009	2010	2011
	TOPLAM	1.618.166	2.329.793	2.614.892
0901	Kahve	369.809	699.148	846.866
1207	Yağlı Tohumlar	380.317	338.813	363.779
0709	Diğer Sebzeler (Taze / Soğutulmuş)	168.473	245.065	238.060
0603	Kesme Çiçek ve Tomurcuklar	131.518	143.817	168.946
0102	Canlı Sığır	36.737	77.633	137.773

Etiyopya'nın toplam ihracatı 2010 yılında %30 artarak 2.329 milyar \$; 2011 yılında ise %10 artarak 2,6 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Kahve, susam, sebzeler, kesme çiçek altın, kuru bakliyat, canlı hayvan, koyun ve keçi eti ve hayvan derileri önemli yer tutan ihrac ürünlerindedir. Canlı hayvan veya bunların etlerinin tamamına yakını civardaki Müslüman ülkelere ihrac edilirken deriler AB ve Uzak Doğu ülkelerine satılmaktadır. Etiyopya'nın en çok ihracat yaptığı ülkeler başta Almanya (%12,2) olmak üzere Çin, Somali, Hollanda, Sudan, Arabistan ve İsviçre'dir. Ülkemiz ise Etiyopya'nın ihracatında %1,7'lik payı ile 17. sırada yer almaktadır.

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Bin \$)

		2009	2010	2011
	TOPLAM	7.973.880	8.601.769	8.896.288

2710	Petrol Yağları	1.222.508	1.544.437	1.484.343
1001	Buğday	321.619	304.281	402.631
8704	Eşya Taşımaya Mahsus Motorlu Taşıtlar	205.984	382.227	357.568
1511	Palm Yağı	204.791	222.742	330.878
8429	İş Makineleri	183.415	146.891	195.427

Etiyopya'nın ithalatı 2010 yılında %7 artarak 8,6 milyon \$; 2011 yılında ise %3 artarak 8,8 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Etiyopya'nın 2006 yılında 5 milyar dolar civarında bulunan ithalatı ise 2011 yılında 8,9 milyar dolara ulaşmış, 2012 yılında da 9,5 milyar dolara yükseldiği tahmin edilmektedir.

Etiyopya'nın 2011 yılı toplam ithalatında Çin %19,3'lük payı ile ilk sırayı almakta, bu ülkeyi sırasıyla Arabistan, Hindistan, ABD, BAE, Japonya, İtalya ve Türkiye takip etmektedir. Türkiye'nin Etiyopya'nın ithalatındaki payı %4'dür.

TÜRKİYE-ETİYOPYA TİCARİ VE EKONOMİK İLİŞKİLERİ

Etiyopya Türkiye dış ticareti ise giderek artış göstermekle birlikte ihracatımız henüz istenilen düzeye ulaşmamıştır. 2010 yılında ihracatımız bir önceki yıla göre önemli ölçüde azalma göstermiş olmasına rağmen 2011 yılı itibariyle 276 milyon dolara 2012 yılında ise 395 milyon dolar ile maksimum düzeyine ulaşmıştır. 2011 yılı itibariyle ithalatımız 42 milyon dolar 2012 yılında ise 47 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. İki ülke arasındaki dış ticaret sürekli ülkemiz lehine fazlalık vermekte olup, 2011 yılında Etiyopya ile olan dış ticaretimiz ülkemiz lehine 233,7 milyon dolar 2012 yılında ise 347,8 milyon dolar fazlalık vermiştir.

TÜRKİYE-ETİYOPYA DIŞ TİCARETİ (\$)

YILLAR	İTHALAT	İHRACAT	TİCARET HACMİ
2008	39,3	163,8	203,1
2009	35,1	229,0	264,1
2010	40,9	174,8	215,7
2011	41,8	275,5	317,3
2012	47,0	394,8	441,7

Kaynak: TÜİK verileri

Etiyopya'ya olan ihracatımızdaki en önemli ürünler demir çelik sektörü ürünleridir. 2012 yılındaki Etiyopya'ya olan ihracatımızın %65'ini demir çelik ve ürünleri ihracatı oluşturmuştur. İhracatımızda demir çelik ürünleri dışında plastikten hortum, boru ve bağlantı elemanları, bakır teller, toprak ve maden işleme makineleri ile iplik işleme makineleri önemli yer tutmaktadır.

Etiyopya'dan olan ithalatımızdaki başlıca ürünler ise başta susam olmak üzere yağlı tohumlar, pamuk iplikleri, mısır, pamuklu mensucat, bakliyat, örme mensucat ve hayvan barsaklarıdır. Etiyopya'dan olan susam ithalatımız 2012 yılı toplam ithalatımızın %57'sini oluşturmuştur.

ETİYOPYA'NIN SERAMİK SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

2010 yılında 22 bin \$ seramik kaplama malzemeleri ihracatı gerçekleştiren Etiyopya, 2011 yılında SKM ihracatı gerçekleştirilmemiştir.

Etiyopya'nın Seramik Kaplama Malzemeleri Dış Ticareti (Bin \$)

	İhracat	İthalat
2009	0	12,917
2010	22	15,013
2011	0	17,628

Kaynak: Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü

Etiyopya'nın seramik kaplama malzemeleri ithalatı ise 2009'da 13 milyon \$ olan düzeyini 2010'da %13, 2011 yılında ise %15 artarak 52.636 ton ve 17,6 milyon \$ seviyesine ulaşmıştır. 2011 yılında Etiyopya'nın en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler sırasıyla, Çin (10,2 milyon \$), Hindistan (3 milyon \$), BAE (2 milyon \$), İtalya (1 milyon \$) ve İspanya (604 bin \$) olmuştur. Türkiye, Etiyopya'nın ithalat gerçekleştirdiği ülkeler arasında 16. sırada yer almakta olup, Etiyopya'nın toplam SKM ithalatından %0,03 pay almaktadır.

Etiyopya'nın Seramik Sağlık Gereçleri Dış Ticareti (Bin \$)

	İhracat	İthalat
2009	1	6,115
2010	11	4,124
2011	3	4,624

Kaynak: Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü

2011 yılı verilerine göre Etiyopya'nın seramik sağlık gereçleri ihracatı bir önceki yıla göre ciddi bir düşüş yaşamış ve 3 bin \$ düzeyine gerilemiştir.

Etiyopya'nın seramik sağlık gereçleri ithalatı ise 2010 yılında %48 azalmış, 2011 yılında ise %10 artmış ve 4 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında Etiyopya'nın en çok ithalat gerçekleştirdiği ülkeler; sırasıyla Çin (3 milyon \$), Hindistan (1,1 milyon \$), BAE (344 bin \$), İtalya (52 bin \$) ve İspanya (17 bin \$) olmuştur. Türkiye Etiyopya'nın ithalat gerçekleştirdiği ülkeler arasında 7. sırada yer almakta olup, Etiyopya'nın toplam SSG ithalatından % 0,3 pay almaktadır.

Etiyopya'nın SKM (GTİP:6907+6908) ürünlerinde Türkiye ve diğer AB ülkelerine uyguladığı gümrük vergisi oranı %35, SSG (GTİP:6910) ürünlerinde ise %20'dir. Gümrük vergisine ilave excise tax, withholding tax, surcharge tax ve bazı ürünlerde Scheduled A ve Scheduled B vergileri uygulanmaktadır. KDV de % 15 olarak en sonunda ilave edilmektedir. Seramik ürünleride Excise tax ile Scheduled tax bulunmamaktadır. Withholding ve Surcharge Tax ise Gümrük İdarelerinden öğrenilmektedir.

TÜRKİYE-ETİYOPYA SERAMİK SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

Türkiye'nin Etiyopya'ya Yaptığı SKM İhracatı

Yıllar	Miktar (m ²)	Değer (\$)
2008	1.440	21.604
2009	54	710
2010	3.788	38.370
2011	4.181	22.247

2012	17.438 m ²	351.075
	278.642 kg	

Kaynak: TÜİK Verileri

2008-2011 yılları arasında istikrarsız ve düşük tutarlı olan SKM ihracatı 2012 yılında ani bir artışla 17 Bin m², 278,6 ton ve 351 Bin \$ olarak gerçekleşmiştir. Seramik sağlık gereçlerinde ise 2009 yılında 35 ton ve 136,5 Bin \$ ile en yüksek ihracat seviyesi yakalanmış olup; 2010 ve 2011 yıllarında ihracat azalmış; 2012 yılında ise tekrar artış eğilimine girerek bir önceki yıla göre miktarda %18, değerinde %91 artarak 35,4 ton ve 101,8 Bin \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin Etiyopya'ya Yaptığı SSG İhracatı

Yıllar	Miktar (Kg)	Değer (\$)
2008	18.050	19.255
2009	35.209	136.561
2010	26.622	43.944
2011	29.938	53.258
2012	35.442	101.813

Kaynak: TÜİK Verileri

ULAŞIM VE NAKLİYE

Etiyopya'da ulaştırma altyapısı son derece geri ve yetersiz düzeydedir. Cibuti dışında komşuları olan Kenya, Uganda, Sudan ve Eritre gibi ülkelere de sağlıklı ve gelişmiş bir bağlantı kurulamamış durumdadır. Etiyopya'nın yetersiz ve güvenli olmayan ulaştırma altyapısı ekonomik kalkınmasındaki en önemli engellerden birisi olarak görülmekte ve bu durum limanlara ve pazarlara ulaşmasını da engellemektedir.

Etiyopya'ya deniz yoluyla gelen mallar Cibuti limanına gelmekte ve buradan karayolu veya demiryolu vasıtasıyla Etiyopya'ya ulaşmaktadır. Bugün için Etiyopya dış ticaretinin %98'i Cibuti Limanı yoluyla yapılmakta olup ekonomik açıdan Etiyopya dış ticareti için alternatif limanların bulunmaması nedeniyle kısa ve orta vadede de bu durum devam edecektir. Etiyopya'nın yolcu ve yük taşımacılığının %95'inden fazlası karayolları ile yapılmaktadır. Etiyopya'daki tek demiryolu hattı Cibuti'den Addis Ababa'ya uzanan 850 km'lik hattır. Bu hat Dire Dawa'dan da geçmektedir. Bu demiryolu hattı ile yılda 800 bin yolcu ve 250 bin ton da yük taşınmaktadır ve bu miktarlar Etiyopya'nın yıllık toplam taşıma trafiğinin %5'i gibi bir orana tekabül etmektedir. Bu demiryolu hattının bakımı yeterince yapılmamakta ve acil olarak kapasitesinin ve güvenliğinin artırılması için rehabilitasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Hükümet özel sektör katılımcısı bulabildiği takdirde ikinci bir hat olarak Awara- Addis Ababa demiryolu hattının inşasına başlamayı hedeflemektedir.

Etiyopya'nın son derece yetersiz ve geri kalmış karayolu ve demiryolu altyapısına karşın havayolu ulaşımı nispeten daha gelişmiş durumdadır. Addis Ababa Afrika Birliği'nin merkezi olması ve Asya, Ortadoğu ve Afrika arasında önemli bir merkez olması nedeniyle hava trafiği açısından da önemli bir merkez konumundadır. Uluslararası Bole Havaalanı Afrika'da 1. kategoride yer alan 5 havaalanından birisidir. Geçtiğimiz yıllarda yolcu ve kargo taşımacılığı altyapısı daha da geliştirilen Bole Havaalanı meyve sebze ve kesme çiçek ihracatında da imkân veren bir konuma gelmiştir.